

Koht: Keskkonnaameti Palmse kontor

Aeg: kell 15.00 – 16.35

Osalejad /nimekiri lisatud/: Ave Paulus (Keskkonnaamet), Lembo Pikkamäe (Käsmu), Imbi Mets (Keskkonnaamet), Mati Piirsalu (Palmse), Imbi Jäetma (Uuri), Taavi Jäetma (Uuri), Maila Velström (Virve), Margus Hagen (Joaveski), Marti Hääl (Tammistu, Juminda poolsaare selts), Nimrat Kütt (Võsu), Arne Vaik (Käsmu), Artur Talvik (Tapurla, Riigikogu), Siret Kotka (Riigikogu), Virko Sirkel (Käsmu, Võsu)

Ave Paulus teeb sissejuhatuse, tuletab meelde, missugused teemad jäid üles eelmisest koosolekust: uuringud, koolitusprogramm, traditsioonilise rannakalanduse seadusemuudatused. Tutvustab KIK keskkonnaprogrammi taotlusvooru. Arutletakse uuringute sisu ja rannakalanduse seisuga üle (A), koolitusprogrammi ja koolituste toimumise üle (B).

A. Uuringud ja rannakalanduse probleematika

1. kavandatava Lahemaa traditsiooniline põllumajanduse uuringu sisu

1.a. väärtuste kirjeldus

1.b. väärtuste seisund

1.c. kaitsemeetmed

- Ajaloolises perspektiivis
- Sotsmaj, põllumajanduse, õigusraamistiku kontekstis

2. Lahemaa traditsioonilise rannakalanduse uuringud

3.a. väärtuste kirjeldus

3.b. väärtuste seisund

3.c. kaitsemeetmed

- Ajaloolises perspektiivis
- Sotsmaj, kalanduse, keskkonnaseisundi, õigusraamistiku kontekstis

3. Traditsioonilise metsanduse uuring

3.a. väärtuste kirjeldus

3.b. väärtuste seisund

3.c. kaitsemeetmed

- Ajaloolises perspektiivis
- Sotsmaj, kalanduse, keskkonnaseisundi, õigusraamistiku kontekstis

Ave Paulus: Arutlesime Kalev Sepaga. Lahemaa kultuuripärandi uuringute raames on seni tegeletud väärtustepõhiste uuringutega. Sotsmaj taust on märksa suurem ja laiem teema, ehk hoida see nendest rakendusuuringutest Lahus. Ja teha Rakendusuuring traditsioonilisele elulaadile üldisemalt – väärtustepõhiselt, seisundi kirjeldus ja kaitsemeetmed. Kas liita põllumajandus ja rannakalandus?

Imbi Jäetma: kas selleks uuringuks ei ole liiga palju mahtu, teema jääb üldiseks.

Marti Hääl: suur maht võib mõjutada kvaliteeti, lööks ikka lahku kolmeks erinevaks teemaks (põllumajandus, rannakalandus, metsandus). Peame sõnastama, miks me seda uuringut teeme,

Imbi ettepanek on mõistlik ja meetmed on erinevad. Saame suure teema ja vähe raha, parem üks korralik taotlus ja raha, mille eest teha. KIK meetmes oli kalandus eraldi, siis saaks teisest meetmest küsida. KIK loetus on metsandus ja kalandus eraldi, jagaks kolmeks projektiks ja küsiks eraldi teemade alt.

Virko Sirkel: seal on merekeskkonnale mingi summa, kalandus on eraldi. Küsimus on selles, et kas piirdume vaid kolmega või küsime ka merekeskkonnale. Kalandust ilma merekeskkonnata ei ole, küsida neljast, mitte kolmest meetmest.

Nimrat Kütt: tahetakse uurida ju rannakalandust, keskkonnateema on analüüsipõhine ja sellega tegeleb Tartu Ülikool.

Marti Hääl: maaeluministerium on tellinud uuringu, sel on puudus – lähteülesandes ei ole olnud teemat nagu rannakalandus ja selle uurimine. Tasub kohtuda kalandusosakonna inimestega ja uuringu tegijatega (M. Vetemaa, A. Albert). Kutseline kalur jääb uuringu kohaselt nakkevõrgust ilma.

Artur Talvik: uuringus tuuakse välja plaan kutselise kalanduse lõpetamiseks. Näide Rootsist, kuidas lõpetada kutseliste kalameeste toimetamine. Seda uuringut tasub tõsiselt tähele panna. Teemaks oli uuringus, et 10 aasta jooksul, võtta nakkevõrgud kutselistelt kalurilt ära jms.

Lembo Pikamäe: kutselised kalamehed ei ole sellest uuringust küll teadlikud ja nakkevõrk ei ole harrastuskalmehe tööriist.

Marti Hääl: tark oleks meie lähteülesanne enne selle töö autoritega läbi rääkida, uuringud on sisult vastuolus. **Meie konkreetne ettepanek** kohtuda järgmisel nädalal maaeluministeriumis kantsleriga, et aru saada, mis tegelikult toimub. Ühiskondlikus korras saab jaks varsti otsa. Me teeme muidu uuringuid, kuid kas midagi on kusagil ära otsustatud. Saame tulemused ja lõpuks on meie töö arhiivimaterjal. Ministeriumis ei ole keegi on rannakalurite teemat arutanud... Küsiks eelneva uuringu autorite arvamust. Traditsiooniliste viiside ja püügivahendite osas tuleks keegi kõrvalt appi kutsuda.

Lembo Pikamäe: see teemat oleks ka edaspidi huvitav arutada.

Artur Talvik: me tahame selgust saada, mis rannakalanduses üldse toimub.

Marti Hääl: **võiksite proovida M. Vetemaaga kooskõlastada meie lähteülesanne, et kõik oleks kaasatud – see oli ettepanek selle punkti kohta.**

Ave Paulus: uuringute puhul on kaks varianti võimalik ka laiem sotsiaalmajanduslik taust eraldi käsitleda. Lähen reedel Kalev Sepaga uuringust rääkima, kas peaksime suurema seltskonnaga tema juurde minema? Komplexsemad kaitsemeetmed eeldavad märksa laiema tausta kaasamist.

Marti Hääl: kaasata siis ka Maaülikool.

Lembo Pikamäe: maaeluministerium ja keskkonnaministerium tegelevad ka kalanduse puhul eri valdkondadega.

Marti Hääl: tänaseks on selge, et riigi poolt on 2016 tellitud suuremahuline töö ja selles on sotsiaalmajanduslik mõju olemas. Drastiline oli, et eelistatakse harrastajaid kutselistele kalameestele.

Artur Talvik: metsandusega viimasel ajal toimuvad tendentsid eeldavad ju seda, et enne on tehtud ka suuremahulised uuringud.

Marti Hääl: vaatame, missugused summad tulevad lähteülesande pakkumiste juures. Ajalooline maakasutuse juurde jõudsimine, põllumajandusega on rahvuspargis natuke parem lugu.

Virko Sirkel: mida võtta ette olukorra parandamiseks?

Ave Paulus: traditsioonilise karjakasvatuse ja põllumajanduse jaoks on ka vaja sotsiaalmajanduslikku tausta.

Imbi Jäetma: samad teemad jah, traditsiooniliselt hooldatud ja kasutatud alad ja elanikkond on vähenenud. Keskkonnaseisund – kui sügavuti sinna minnakse?

Marti Hääl: meetmete all tuleb ju välja, mida on võimalik taastada mida mitte. Kalev Sepa ajaloolise maakasutuse töö kaudu on võimalik öelda, kas saab taastada või mitte, kui muud loodusväärtused ei takista. Meie kohtumise eesmärgiks maaeluministeriumis on teada ja aru saada, kuidas toimivad ja hakkama saavad traditsioonilised rannakalurid. Veebruari lõpuks peab projekt koos olema.

Siret Kotka: ma soovin teiega ministeeriumisse kaasa tulla.

Ave Paulus: kes osaleb keskkonnaameti poolt? Kui vaja, võib keegi kaasa tulla.

Imbi Mets: minu meelest ei ole keskkonnaametil selle kohtumise juures tarvis osaleda, tulemused saame ju teada Artur Talviku ja Marti Hääle kaudu.

Lembo Pikamäe: virumaa rannakalurite poolt oleksin küll huvitatud osalema.

Ave Paulus: võiks 15. veebruaril saada uuringute asjus töögrupiga kokku.

Artur Talvik: kes teeb taotluse, kas keskkonnaamet?

Ave Paulus: üks märksa suurem asi on veel.

Marti Hääl: mulle tundub, et sellega on kiire. Kas taotluse teeb keskkonnaamet?

Ave Paulus: Mitu varianti – kohalikud, maaülikool, keskkonnaamet. Sisuliselt on tegijate ring sama.

Marti Hääl: mõelda tuleb konkreetsete küsimuste peale, millele tahame vastust saada, see on lähteülesande koostamise alus.

B. Lahemaa traditsioonilise põllumajanduse ja rannakalanduse koolitusprogramm ning 2017 koolitused

Märts – Seminar ja praktika: „Meie pärandmaastike kaitse - kuidas hoida inimesi ja metsi“

Lahemaa rahvuspargi kohalik kogukond korraldab koostöös Keskkonnaametiga,..... (RMK; Riigikogu maaelu komisjon, Maaülikool) , seminari meie pärandmaastike kaitsest ja praktilised õppepäevad säästlikust hobusega metsatööst Lahemaal. Seminar 3. või 10.märts (Kolgaküla? Joaveski? Leesi? Palmse?) Praktikapäevad: metsatöö hobustega. Aaviku talu, märts

Juuni: 5- päevane Lahemaa traditsiooniliste paatide töötuba ja seminar paadiehitustraditsioonidest – Virve küla luubi restaureerimine, puust purjepaadi tegemine, kalapaadi korrastamine. Viinistu.

Sügis – Võhma, Diana Pärna, PLK, tõud, praktika+ seminar

2018-2019?

Põlised sordid ja tõud, Traditsioonilised taluaiad, Eesti maalammas - maahooldaja, lambasaadused, töötlemine - vill, nahk, liha jne, Traditsiooniline käsitöö - villa värvimine seentega, Traditsiooniks muutuv kariloomade kaitsmise viis – karjakaitsekoerad

Paadiehitus

Traditsioonilised toidud

Rannakalandus

Ave Paulus: 2017. aastal ehitame paati. Koolitused – mis valdkonnad võiksid olla nt 10 aasta perspektiivis? Summasel osas läheb 10 päeva meistritasu vahelt maha, see on kasum sellele, kelle õues üritus toimub. Eelmisel korral arutasime 2017. aastal on 4 päeva – pärandmaastike kaitse ja kuidas karjamaid, metsi ja inimesi hoida.

Marti Hääl: karjamaade taastamine, karjatamine ja metsatöö temaatika võiks olla kaks erinevat üritust, teeks ikka kaks eraldi päeva.

Virko Sirkel: traditsioonilised metsatööd tehti ikka veebruaris, mitte märtsis nagu sa praegu planeerid.

Artur Talvik: siin on eesmärk propageerida tööd hobusega, ma arvan, et ei saa olla eraldi praktika ja teooria.

Marti Hääl: oleks oluline, et saaksime nt Aigar Kallase ja Andres Onemari kohale. Soomest ka kellegi, seal tuuakse miljon tihumeetrit palki hobustega metsast välja. Karjamaade ja poollooduslike koosluste teema on eraldi. Kas teeks pool ja pool päeva teooria ja praktika?

Ave Paulus: Ennu Tšernjavski ettepanek oli - teha siiski terve päev eraldi metsas praktilist tööd ka. Seminar kas 3. või 10. märtsil.

Artur Talvik: **ettepanek – teha üks päev ja teisel päeval ka praktika, kes tahab.** On siiski propagandapäev, töö hobusega metsas. Sa ei hoi inimesi terve päeva kohapeal.

Ave Paulus: karjatamise teema septembris 2017. a Võhmal, poollooduslikud kooslused, põlistõud, praktika, seminar. Juunis paadiehitustraditsioonide päev, Virve külas luubi restaureerimine.

Marti Hääl: juurde võiks lisada võrgu lappimine vm sellise töö, mis seonduks kalapüügiga.

Lembo Pikamäe: praegu enam ei lapita, vahetatakse võrgu osa vahelt välja, rakendamise liigid jms.

Ave Paulus: 2018-2019. aastaks on Imbi Jäetma ettepanekud korraldada Sae talus: põlised sordid ja tõud kohapeal, traditsioonilised taluaiad, Eesti maalammas - maahooldaja, lambasaadused, töötlemine - vill, nahk, liha jne, traditsiooniline käsitöö - villa värvimine

seentega, traditsiooniks muutuv kariloomade kaitsmise viis – karjakaitsekoerad (Karula rahvusparkis on kama tegemise koolitus).

Imbi Jäetma: kas 2017. aastal rohkem põllumajandusest ei ole koolitusi, neid küsitakse.

Maila Velström: võiks tõrva ka ajada.

Ave Paulus: saatke koolituste osas ettepanekuid, kui tekib häid mõtteid. Järgmise koosoleku aeg on 17. veebruar kell 15 Leesil. Vaadake ka Lahemaa kodulehte, kus on ka 2017. aasta koolitused üleval.

Koosolekut juhatas

/allkirjastatud digitaalselt/

Ave Paulus

Protokollis

/allkirjastatud digitaalselt/

Imbi Mets